

Warsztaty Języka Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej
i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej
Biblioteka Narodowa, 8-10 czerwca 2011 r.

Jak dojść z Placu Wareckiego na Plac Napoleona? Problemy tworzenia i stosowania haseł przedmiotowych dla obiektów w miejscowościach

Paweł Rygiel (Biblioteka Narodowa)

Dokument piśmienniczy vs. dokument ikonograficzny

piśmienniczy

- O czym jest dokument?
(tematyka, przedmiot)
- Czym jest dokument
(typ wydawnictwa -
temat formalny)?

ikonograficzny

- Co jest przedstawione?
- Czym jest dokument (typ
wydawnictwa – temat
formalny)?
- O czym jest (jeśli znany
kontekst i/lub typ
ikonograficzny)?

Rodzaje publikacji

- Dokumenty piśmiennicze
 - ujęcie tematu
 - historia danego obiektu/ów
 - wycinek historii obiektu/ów
- Dokumenty ikonograficzne
 - typy przedstawień
 - jeden obiekt
 - fragment(y) obiektu/ów
 - kilka obiektów w jednym „kadrze”
 - zestawienia obiektów (np. pocztówki)
 - wnętrza obiektów (budynki)

Przykładowe typy obiektów

- Obiekty istniejące obecnie (np. Most Poniatowskiego, Plac Zbawiciela)
- Obiekty historyczne (obecnie nieistniejące) (np. Pałac Saski, Dworzec Petersburski)
- Obiekty planowane (nie powstałe) (np. Świątynia Opatrzności Bożej)

Od tworzenia hasła do wyszukiwania informacji - problemy

- wybór wersji językowej hasła
 - budowa hasła i struktura rekordu
- } twórca języka
- interpretacja przedstawień i dobór haseł
 - głębokość i szerokość indeksowania
- } kataloger
- wyszukiwanie informacji o obiekcie
- } użytkownik

Od tworzenia hasła do wyszukiwania informacji - problemy

• Wybór i redakcja hasła

– ustalenie nazwy obiektu

➤ posiadający nazwę własną, zwyczajową, oficjalną (ulice, place, pałace, pomniki itp.)

➤ nie posiadający nazwy własnej (najczęściej budynki związane z instytucją)

➤ nazwa taka sama jak nazwa instytucji, która go zajmuje/zajmowała

– wybór wersji językowej

– sposób zapisu w formacie (etykieta pola, kody podpól itp.)

– dodanie hierarchii i powiązań

– dodanie odsyłaczy (uwzględnienie zmian nazw w historii obiektu)

Od tworzenia hasła do wyszukiwania informacji - problemy

- **Opis rzeczowy dokumentu**

- analiza dokumentu i dobór odpowiedniego tematu
- ew. uzupełnienie odpowiednimi określnikami
- ustalenie zasad dotyczących głębokości i szerokości indeksowania

- świadomość różnych potrzeb informacyjnych użytkowników

Od tworzenia hasła do wyszukiwania informacji - problemy

- **Wyszukiwanie dokumentu**
 - znajomość konstrukcji hasła i funkcjonowania odsyłaczy
 - znajomość zasad składni i gramatyki języka

Źródło: <http://www.warszawa1939.pl>

Źródło: <http://www.warszawa1939.pl>

Źródło : <http://pl.wikipedia.org/>

151 Warszawa /x plac Powstańców Warszawy

451 Warszawa /x plac Dzieciątka Jezus

451 Warszawa /x plac Warecki

451 Warszawa /x plac Napoleona

245 00 Warszawa, Główna Poczta|h[Dokument ikonograficzny] = |bVarsovie, Bureau Central de la Poste.

246 31 Varsovie, Bureau Central de la Poste

260 Kraków :|bPolonia,|c[post 1927].

300 1 reprodu. (pocztówka) :|bdr. ;|c9x14 cm.

651 4 Warszawa|xplac Powstańców Warszawy

651 4 Warszawa|xPoczta Główna (budynek; pl. Napoleona)

Hasła dla obiektów – tworzenie i stosowanie (pytania)

- Jaki moment/okres funkcjonowania obiektu dokument przedstawia (zmiany właścicieli, formy, funkcji, przynależności państwowej)
 - jaka wersja językowa? – czy język kraju w którym obecnie się znajduje czy z okresu przedstawionego? (Kresy Wschodnie, Ziemie Odzyskane)
 - czy zastosować w opisie hasło adekwatne chronologicznie do przedstawienia (hasło dla obiektu przedstawionego z obowiązującą wtedy nazwą)?
 - czy użyć nazwy ostatniej (obecnej) z odpowiednim OCH (dotarcie do wiarygodnych informacji identyfikujących obiekt często jest niemożliwe)

Pytania c. d.

2. Czy w opisie rzeczowym powtarzać informacje, które pojawiły się w opisie „formalnym”?

Np. tytuł: Plac Napoleona (ale na fotografii jest też gmach Prudential – czy hasło dla niego?)

które elementy przedstawienia uwzględniać, a które pomijać? (np. plac z pomnikiem na tle pałacu)

Hasła dla obiektów – założenia (JHP BN)

- Części miejscowości – **dzielnice, ulice, place oraz obiekty fizjograficzne i budowlane** położone w obrębie danej miejscowości są zapisywane jako **określnik jednostkowy po odpowiedniej nazwie geograficznej**.
- **Nazwy dzielnic i innych części miejscowości oraz nazwy obiektów fizjograficznych zapisuje się jako odsyłacz całkowity**.
- **Nazwy ulic placów itp. występują w postaci określników po nazwie miejscowości i nie stanowią form odsyłaczowych**.
- **Nazwy są wprowadzane w szyku naturalnym, nazwy obce zgodnie z pisownią danego języka lub podlegają transliteracji. Jeśli nie ma możliwości ustalenia nazwy oryginalnej, podajemy ją w wersji spolszczonej, o ile taka jest potwierdzona w źródłach, lub stosujemy nazwę występującą w opracowywanym dokumencie**.

Źródło: Hasło geograficzne. Wybór i zasady tworzenia w bibliografii narodowej i katalogach Biblioteki Narodowej. Zasady wypełniania rekordu wzorcowego, oprac. Wanda Klenczon i Anna Stolarczyk: Warszawa 2000.

Typy haseł dla obiektów (JHP BN)

151 Warszawa /x pałac Prezydencki

451 Warszawa /x pałac Koniecpolskich

451 Warszawa /x pałac Lubomirskich (Krakowskie Przedmieście)

451 Warszawa /x pałac Namiestnikowski

451 Warszawa /x pałac Prezydenta RP

451 Warszawa /x pałac Rady Ministrów

451 Warszawa /x pałac Radziwiłłów

151 Warszawa /x Prudential

451 Warszawa /x Prudential House

451 Warszawa /x gmach Towarzystwa Ubezpieczeń Prudential

451 Warszawa /x gmach Towarzystwa Ubezpieczeń Przeworność

5102 Towarzystwo Ubezpieczeń "Przeworność" (Warszawa)

151 Berlin (Niemcy) /x Stadtschloss

451 Berlin (Niemcy) /x Königliches Schloss

451 Berlin (Niemcy) /x pałac królewski

451 Berlin (Niemcy) /x zamek królewski

151 Wilno (Litwa) /x Aušros Vartai

451 Wilno (Litwa) /x Ostra Brama

ale też

151 Paryż (Francja) /x wieża Eiffla

451 Paryż (Francja) /x Tour Eiffel

151 Praga (Czechy) /x Most Karola

451 Praga (Czechy) /x Karlův most

451 Praga (Czechy) /x Karlsbrücke

Hasła dla obiektów – założenia (JHP KABA)

- Nazwy geograficzne (najczęściej nazwy miast) z określnikami związanymi wyrażającymi nazwy poszczególnych obiektów, budowli, pomników (w podpołu [x])
- Obiekty przyjmują formę wyrażoną w języku oryginalnym, jeżeli język należy do tzw. języków kongresowych (ang., fr., niem., hiszp., wł.). Dla pozostałych przyjmuje się nazwę w języku polskim, a nazwa oryginalna (czasem transliterowana staje się formą powiązaną z przyjętym hasłem.
- Gdy nazwa obiektu (gmachu) jest równokształtna z nazwą ciała zbiorowego, które ma tam siedzibę, nazwa wystąpi w funkcji określnika (j.w.) – dotyczy architektury, historii gmachu. Jeśli dotyczy instytucji, tworzy się hasło dla niej powiązane relacją z budynkiem.

Typy haseł dla obiektów (JHP KABA)

151 \a Warszawa (Polska) \x Pomnik Fryderyka Chopina.

450 \a Pomnik Fryderyka Chopina (Warszawa, Polska).

550 \w g \a Pomniki \z Polska \z Warszawa.

151 \a Warszawa (Polska) \x Plac Dąbrowskiego.

450 \a Plac Dąbrowskiego (Warszawa, Polska).

450 \a Plac Jana Henryka Dąbrowskiego (Warszawa, Polska).

450 \a Plac Zielony (Warszawa, Polska).

451 \a Warszawa (Polska) \x Plac Jana Henryka Dąbrowskiego.

451 \a Warszawa (Polska) \x Plac Zielony.

550 \w g \a Place miejskie \z Polska.

151 Piza (Włochy) \x Campanile.

450 Krzywa wieża w Pizie.

450 Krzywa wieża (Piza, Włochy).

451 Piza (Włochy) \x Krzywa wieża.

451 Piza (Włochy) \x Torre pendente.

550 \w g \a Wieże \z Włochy.

ale

151 Wilno (Litwa) \x Ostra Brama.

450 Aušros Vartai (Wilno).

450 Brama Miednicka (Wilno).

450 Brama Świętej Trójcy (Wilno).

450 Ostra Brama (Wilno, Litwa).

530 0 Matka Boża Ostrobramska (obraz).

550 \w g \a Bramy miejskie \z Litwa.

Hasła dla obiektów - założenia (RAMEAU)

- Obiekty architektoniczne (lub inne wzniesione przez człowieka) **pozostają w formie oryginalnej w językach romańskich i germańskich, w pozostałych przypadkach w języku francuskim.**

Typy haseł dla obiektów (RAMEAU)

215 Varsovie (Pologne) \$x Quartier de Saska Kępa

415 Saska Kępa (Varsovie, Pologne)

215 Cracovie (Pologne) \$x Église Sainte Barbara

415 Cracovie (Pologne) \$x Kościół św. Barbary

ale też

215 Varsovie (Pologne) \$x Cmentarz Powązkowski

415 Varsovie (Pologne) \$x Cimetière de Powązki

415 Cmentarz Powązkowski

215 Vilnius (Lituanie) -- Aušros vartai

415 Vilnius (Lituanie) -- Ostra Brama

Aušros vartai (Vilnius)

Gate of dawn (Vilnius)

Medininkų vartai (Vilnius)

Ostra Brama (Vilnius)

Pointed gate (Vilnius)

Porte de l'aurore (Vilnius)

Sharp gate (Vilnius)

Tor der Morgenröte (Vilnius)

TG Portes de ville -- Lituanie

TA Aušros Vartų Dievo Motina (icône)

215 Brühl (Allemagne) -- Schloss Augustusburg

415 Augustusburg, Château de (Brühl, Allemagne)

Brühl (Allemagne) -- Château de Augustusburg

Schloss Augustusburg (Brühl, Allemagne)

TG Châteaux -- Allemagne

Hasła dla obiektów - założenia (LCSH)

- hasło dla obiektu wprowadzane jest bezpośrednio pod własną nazwą w formie niezinwertowanej z dopowiedzeniem wyrażającym nazwę geograficzną – miejsce, w którym dany obiekt się znajduje.
- nazwa obiektu powstałego po 1500 – język kraju, w którym się znajduje
- przed 1500 –angielska nazwa jeśli jest znana, w pozostałych przypadkach język kraju, w którym się znajduje

Typy haseł dla obiektów (LCSH)

151__ |a Plac Teatralny (Warsaw, Poland)

451__ |a Theater Square (Warsaw, Poland)

550__ |w g |a Plazas |z Poland

667__ |a This heading is not valid for use as a geographic subdivision.

w (Warsaw, Poland)

w

w, Warsaw, Poland

667__ |a SUBJECT USAGE: This heading is not valid for use as a geographic subdivision.

Typy haseł dla obiektów (LCSH)

skich (Warsaw, Poland)

ski Palace (Warsaw, Poland)

4102_ |a Pałac Rzeczypospolitej (Warsaw, Poland)

550__ |w g |a Palaces |z Poland

w (Warsaw, Poland)

w w Warszawie

w

11020 |a Hotel Bristol (Warsaw, Poland)

670__ |a Pustoła-Kozłowska, E. Hotel Bristol, 1985: |b t.p.
(Hotel Bristol) jkt. (built in 1901 in Warsaw)

Przykłady opisów książek...

245 10 **Historia Placu Katedralnego we Włocławku /**
Andrzej Winiarski.

260 Włocławek : Stowarzyszenie Kolekcjonerów Dziedzictwa
Kulturowego Ziemi Kujawsko-Dobrzyńskiej, 2001.

300 79, [1] s., [1] k. tabl. luzem :|bil., 1 pl., err. ;|c25 cm. 504
Bibliogr.

650 4 Architektura polska |x historia |y 14-20 w.

650 4 Place |z Polska |y 14-20 w.

651 4 Włocławek (woj. kujawsko-pomorskie) |x plac
Kopernika

245 10 **Kronika pałacu Krasińskich w Warszawie /**
[Julian Bartoszewicz].

260 [Kraków : Kazimierz Bartoszewicz, 1880] ([Kraków :
Koziański]).

300 S. 306-348 ; 22 cm.

500 [Wyc.:] Dzieła Juljana Bartoszewicza. T. 8, Studja
historyczne [i literackie]. T. 1.

510 4 Estr XIX wyd. 2 t. 2 s. 107.

600 34 Krasiński |c (rodzina)

650 4 Zamki i pałace |z Polska |y 17-19 w.

651 4 Warszawa |x pałac Krasińskich |x historia

245 00 Szczecin : ulica - miasto : Karkutschstrasse - ul. Św. Wojciecha : historia i współczesny wizerunek miasta widziany z perspektywy jednej ulicy / red. Joanna Kozakowska.

260 Bydgoszcz : "Studio Plus", [1999].

300 96 s. : il. (w tym kolor.) ; 28 cm.

500 Na okł. podtyt.: miasto - ulica.

546 Tekst równol. pol., ang., niem.

651 4 Szczecin (woj. zachodniopomorskie) |x Karkutschstrasse

651 4 Szczecin (woj. zachodniopomorskie) |x ulica Św. Wojciecha

245 10 **Collegium Maximum Uniwersytetu Mikołaja
Kopernika w Toruniu : dawny budynek Banku
Rzeszy i Narodowego Banku Polskiego / Lidia Gerc.**

260 Toruń : Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja
Kopernika, 2006.

300 75, [3] s. : il. ; 22 cm.

504 Bibliogr. s. 65-67. Indeks.

650 4 Architektura niemiecka |x zabytki |z Polska

650 4 Architektura niemiecka |x historia |y 1901-1914 r.

651 4 Toruń (woj. kujawsko-pomorskie) |x budownictwo
|y 1901-1914 r.

651 4 Toruń (woj. kujawsko-pomorskie) |x Collegium
Maximum

...i dokumentów ikonograficznych

245 00 [Ulica Mostowa i budynek
Prochowni przy ulicy Bolesć w
Warszawie] [Dokument
ikonograficzny].

260 [ca 1935].

300 1 fot. : odb. bromowa ; 8,6x8,5 cm.

500 Tyt. nadany przez katalogującego.

651 4 Warszawa |x ulica Mostowa

651 4 Warszawa |x ulica Bolesć

245 00 [Grójecka róg pl. Narutowicza]
[Dokument ikonograficzny].

260 [ca 1948].

300 1 fot. : odb. bromowa ; 11,4x17,4 cm.

500 Tyt. wg adnot. ołówkiem na rew.

651 4 Warszawa |y 1944-1956 r.

651 4 Warszawa |x Ochota

651 4 Warszawa |x ulica Grójecka

651 4 Warszawa |x plac Narutowicza

245 00 **Kowel, Ul. Aleksandra II i róg
Bulwarnej = Kovel', ul. Aleksandra
II i ugot" Bul'varnoj ulicy.**

[Dokument ikonograficzny]

246 31 Kovel', ul. Aleksandra II i ugot"
Bul'varnoj ulicy

260 [S.l. : s.n., 1916].

300 1 reprodukcja (pocztówka) : dr. barwny ;
8,5x13,5 cm.

500 Data stempla poczt.

510 4 Kresy Wschodnie poz. 3614.

546 Tyt. także w jęz. niem.

651 4 Kowel (Ukraina)

245 00 **Gruss aus Dubno, Ansicht der Samka-Strasse und der Apotheke von Huckler = Privět" iz" Dubno, vid" Zamkovej ulicy, so strony apteki Gukklera.** [Dokument ikonograficzny]

246 31 Privět" iz" Dubno, vid" Zamkovej ulicy, so strony apteki Gukklera

260 Dubno : izdnnie knižn. tog. Z. Maršalkoviča, [ante 1906].

300 1 reprod. (pocztówka) : dr. ; 9x13 cm.

510 4 Kresy Wschodnie poz. 1773.

651 4 Dubno (Ukraina)

245 10 **Grodno, Plac Napoleona.**
Obecnie Tyzenhauza [Dokument
ikonograficzny] / Z. Charlewski.

260 Grodno : nakładem Księgarni
"OGNISKO", [1927] (Poznań :
Rotograwiura drukarni św.
Wojciecha).

300 1 reprodukcja (pocztówka) : dr. ;
9x13 cm.

500 Data wg korespondencji.

510 4 Kresy Wschodnie poz. 2097.

651 4 Grodno (Białoruś)

245 00 **Drohobycz, Griech. orient. Kirche Nerkv [!], perkov [!] v Drogobiči.**

[Dokument ikonograficzny]

260 W Drohubytczu [!]: wydawnictwo kart widokowych księgarni J. Pilpla, 1914 (GGJ).

300 1 reprod. (pocztówka): dr.; 9x13 cm.

500 Błędny tyt. równol. w jęz. ros. Nieznana forma prawidłowa.

500 Miejsce wyd.: Drohobycz.

500 Na rew. ozn.: "7232" i "16189".

510 4 Kresy Wschodnie poz. 1374.

546 Na rew. nadr. w jęz. pol.

651 4 Drohobycz (Ukraina)

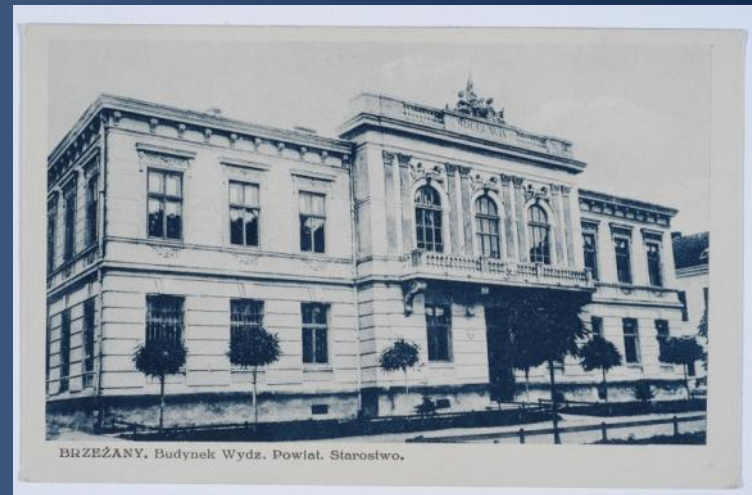
245 00 **Brzeżany, budynek
Wydz. Powiat. Starostwo**
[Dokument
ikonograficzny].

260 [S.l. : s.n., post. 1918].

300 1 reprodukcja (pocztówka) :
dr. ; 9x13 cm.

510 4 Kresy Wschodnie poz.
627.

651 4 **Brzeżany (Ukraina)**

245 00 **Wilno, gmach Dyrekcji Okręgowej
Kolei Państw.** [Dokument
ikonograficzny].

246 3 Wilno, gmach Dyrekcji Okręgowej
Kolei Państwowych 260 [Kraków] : S. M.
P. Kr., [1938] (Kraków : "Akropol").

300 1 reprod. (pocztówka) : dr. ; 8,8x14 cm.

500 Na rew. ozn.: 34.

500 Data wg koresp.

510 4 Kresy Wschodnie poz. 9617.

651 4 **Wilno (Litwa) |x Dyrekcja Okręgowa
Kolei Państwowych (budynek)**

651 4 **Wilno (Litwa) |x Mindaugo gatve**

PLAC SASKI W WARSZAWIE. II. PLAC DE SAXE A VARSOVIE.

100 1 Scholtz, Maurycy| (fl. ca 1840-1850).

245 10 **Plac Saski w Warszawie** [Dokument ikonograficzny] =Place de Saxe à Varsovie / M.S.; [wg dagerotypu].

246 31 Place de Saxe à Varsovie

260 [1840-1841].

300 1 graf. : litogr. ; kompoz. 15,4x21,6 cm, z napisami 17x21,6 cm.

510 4 Tessaro-Kosimowa 1973 s. 122.

510 4 Estr. t. IV s. 209.

651 4 Warszawa |x pałac Saski

651 4 Warszawa |x obelisk na placu Saskim

651 4 Warszawa |x plac Piłsudskiego

651 4 Warszawa

245 00 **Gródek** [Dokument
ikonograficzny].

260 Kraków : Wydawn. sal. mal.
polsk., 1901.

300 1 reprodukcja (pocztówka) : dr. ;
9x13 cm.

500 Pocztówka trzywidokowa.

505 Cerkiew ; ratusz ; starostwo.

510 4 Kresy Wschodnie poz. 2193.

546 Na rew. nadr. w jęz. pol. i
niem.

651 4 **Gródek (Ukraina)**

245 00 **[Wilno, Góra Zamkowa]** [Dokument ikonograficzny].
260 [S.l. : s.n., 1932].
300 1 fot. (pocztówka) : odb. bromowa ; 8,8x14 cm.
500 Pocz. 9-widokowa.
500 Tyt. nadany przez katalogującego.
500 Data wg stempla poczt.
505 0 Góra Zamkowa ; tu mieszkał Napoleon 28-IV-IV-16-1812 r. ;
Góra Trzykrzyska ; katedra ; Ostra Brama ; kościół św. Anny ;
widok na Wilię ; ulica A. Mickiewicza ; widok na Wilno.
510 4 Kresy Wschodnie poz. 9700.
546 Na rew. nadr. w jęz. ang.
650 4 Kościoły i kaplice |z Litwa
650 4 Zamki i pałace |z Litwa
651 4 Wilia
651 4 Wilno (Litwa) |y 1918-1939 r.
651 4 Wilno (Litwa) |x ulica Mickiewicza
651 4 Wilno (Litwa) |x Aušros Vartai
651 4 Wilno (Litwa) |x Góra Trzykrzyska
651 4 Wilno (Litwa) |x Góra Zamkowa
651 4 Wilno (Litwa) |x katedra św. Stanisława
651 4 Wilno (Litwa) |x kościół św. Anny
651 4 Wilno (Litwa) |x pałac Prezydencki

Tytuł :

Toruń - Bank Polski - Plac Rapackiego

Temat i słowa kluczowe :

place ; Plac Rapackiego (Toruń) ; Toruń ; Toruń - pocztówki

Opis :

Budynek dawnego Banku Rzeszy, następnie Narodowego Banku Polskiego, obecnie Collegium Maximum UMK ujęty od strony południowo-wschodniej ; Thorn. Reichsbank

Wydawca : Hanns Kanngiesser

Miejsce wydania : Litzmannstadt

Data wydania : [ca 1940]

Typ zasobu : pocztówka

Język : ger

Tytuł:

[Wrocław, ul. Romualda Traugutta 14-22/24]

Temat i słowa kluczowe:

Baupolizei-Stadtbildberatungsstelle (policja budowlana) ; fotografia śląska ; narodowy socjalizm ; reklama - 20 w. ; Wrocław ; Wrocław - ulice ; Wrocław 1933-1945

Opis:

Wrocław, ul. Romualda Traugutta 14-22/24 (Klosterstrasse 14-22/24). Dekoracja ulicy flagami ze swastykami. Ruch uliczny. Przechodnie. Na odwrocie napis ołówkiem: N64. Pieczęć: Baupolizei-Stadtbildberatungsstelle.

Miejsce wydania:

Breslau

Data wydania:

[1933-1945]

Typ zasobu:

fotografia

Dziękuję

Paweł Rygiel

p.rygiel@bn.org.pl